

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การก่อตัวของ “ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน” ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืช พาณิชย์เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อผู้เขียน	นายสุเทพ แสนมงคล	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาสังคม	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.สิทธิรัฐ ประพุทธนิตินสาร	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูทงศ์ ฤกษ์ทนต์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การก่อตัวของ “ความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน” ในหมู่ชาวนาผู้ผลิตพืช
พาณิชย์ เขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาปัญหาหนี้สินของชาวนาในสังคมชนบท
ไทยปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนทำให้ครัวเรือนชาวนาในชนบททั่วประเทศมีหนี้สินรวม
กันถึงร้อยละ 80.34 และมีการหยิบยกปัญหาหนี้สินขึ้นมาเป็นประเด็นสาธารณะเรียกร้องต่อรัฐบาล
เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง ในขณะที่องค์ความรู้ทางวิชาการยังคงเน้นการศึกษาปัญหาหนี้สินแบบ
แยกส่วน ขาดการวิเคราะห์แบบมีพลวัต (dynamism) จึงทำให้ไม่เห็นรากเง้าของปัญหา การแก้ไข
ปัญหาการแก้ไขปัญหานั้นที่ผ่านมาจึงดำเนินการแนวคิดเดิม ผลคือนอกจากไม่สามารถแก้ไขปัญหาหนี้
สินได้แล้วแต่กลับทำให้ปัญหาหนี้สินได้ขยายตัวเพิ่มมากยิ่งขึ้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้ยกระดับการ
ทำความเข้าใจปัญหาหนี้สิน ไปสู่ระดับความสัมพันธ์ทางสังคมภายใต้กรอบคิด “ความสัมพันธ์เชิง
หนี้สิน” (debt relation) ซึ่งเป็นอีกรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมการผลิตระหว่างชาวนากับกลุ่ม
ทุนที่หลากหลายที่ได้ก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่ช่วงแห่งการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วิถีการผลิตแบบทุนนิยมและมี
พัฒนาการที่สลับซับซ้อนขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการการก่อตัวของ
ระบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อของชาวนากลุ่มต่างๆ และ
เมื่อเข้าสู่ระบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สินแล้ว กลุ่มเจ้าหนี้ยกับกลุ่มลูกหนี้ได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร
โดยวิเคราะห์ผ่านกระบวนการจัดการเงินกู้ที่หลากหลาย ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ทางการผลิต
แบบทุนนิยม โดยศึกษากระบวนการใช้ระบบ กลไก และเงื่อนไข ในการจัดการเงินกู้ การแบ่งปัน
ผลประโยชน์ระหว่างกัน ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในรูปแบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สินที่ปรากฏ
อยู่ในสังคมชาวนา

งานศึกษานี้ได้ประยุกต์กรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมชาวนาประเทศโลกที่สาม ตามแนวคิดวิธีการผลิตแบบทุนนิยมส่วนรอบข้าง(peripheral capitalist mode of production) เพื่อศึกษากระบวนการก่อตัวของปัญหาหนี้สิน ปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร (access and control of resources) ของสังคมชาวนา และใช้แนวความคิดความสัมพันธ์ทางสังคมการผลิตแบบทุนนิยม (social relation of production) เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดการเงินกู้ของชาวนา โดยศึกษาปรากฏการณ์ในชุมชนที่มีสถานการณ์ปัญหาหนี้สินรุนแรง 1 ชุมชน ได้แก่ชุมชนบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และแบ่งครัวเรือนออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ ครัวเรือนชาวนารวย ครัวเรือนชาวนาฐานะปานกลาง และครัวเรือนชาวนายากจนหรือไร้ที่ดิน จำนวน 76 ครัวเรือน โดยใช้ทั้งวิธีการศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐกิจ และข้อมูลสินเชื่อของครัวเรือน และการศึกษาวิเคราะห์เชิงคุณภาพได้แก่การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เชิงลึกครัวเรือนชาวนาในชุมชนในกลุ่มลูกหนี้และเจ้าของเงินกู้ในฐานะเจ้าหนี้ เพื่อให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ภายใต้รูปแบบการเข้าถึงและการจัดการเงินกู้ จากการศึกษาทำให้ค้นพบประเด็นที่สำคัญ คือ

1. ผลจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตแบบยังชีพเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ภายใต้การขยายตัวของระบบทุนนิยมตั้งแต่ยุคเริ่มต้นการก่อตัวของชุมชนเป็นต้นมาทำให้ชาวนาที่สามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตคือที่ดิน แรงงาน และเข้าถึงอำนาจรัฐได้ดีกว่าสามารถพัฒนาสะสมทุนและที่ดินรวมทั้งเข้าถึงและควบคุมระบบตลาดได้บางส่วน ในขณะที่ชาวนาที่ไม่สามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตและอำนาจรัฐได้เริ่มต้นเข้าสู่ภาวะพึ่งพาในเรื่องที่ดิน ปัจจัยการผลิตประเภททุน กับครัวเรือนชาวนารวย โดยรูปแบบหลักของความสัมพันธ์ทางสังคมการผลิต (social relation of production) ที่มีอิทธิพลในยุคเริ่มต้นคือระบบความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (patron - client relation) ที่ชาวนารวยเป็นผู้อุปถัมภ์ และได้ใช้แรงงานของชาวนาจนเป็นเครื่องแลกเปลี่ยน ต่อมาได้เพิ่มรูปแบบความสัมพันธ์เชิงค่าเช่า (rent relation) โดยชาวนาฐานะร่ำรวยเก็บมูลค่าส่วนเกินในรูปแบบค่าเช่าที่ดินจากครัวเรือนชาวนาฐานะปานกลางและยากจนผ่านผลผลิต(commodity) ในขณะที่เดียวกันชาวนารวยก็ได้สะสมทุนในฐานะผู้เข้าถึงการตลาดด้วยการเป็นผู้ประกอบการขนส่งและมีความสัมพันธ์กับพ่อค้าคนจีนในชุมชนเมือง
2. ต่อมาเมื่อระบบการผลิตเชิงพาณิชย์ได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ระบบความสัมพันธ์เชิงค่าเช่าได้เปลี่ยนรูปแบบจากการเก็บค่าเช่าเป็นผลผลิตมาเป็นเงิน ในขณะที่ชาวนาฐานะยากจนต้องเพิ่มต้นทุนการผลิตและประสบกับภาวะขาดทุนจากการผลิตเชิงพาณิชย์ทำให้ต้องการเงินทุน ภาวะหนี้สินนอกระบบจึงก่อตัวขึ้นระหว่างชาวนาฐานะยากจนใน

ฐานะลูกหนี้กับขบวนการในฐานะเจ้าหนี้ และเมื่อมีการขยายตัวของสินเชื่อในระบบ พร้อมกับ การขยายตัวของระบบบริโภคนิยม เข้าสู่ชุมชนก่อให้เกิดความต้องการ การเข้าถึง และการได้ประโยชน์จากระบบสินเชื่อแต่ละกลุ่มชานาแตกต่างกัน รูปแบบหนี้สินของแต่ละกลุ่มครัวเรือนจึงมีความแตกต่างกัน

3. หลังจากชานากลุ่มต่างๆ ได้เข้าสู่วงจรหนี้สินต่างก็ถูกระบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สิน กำหนดการจัดการเงินกู้ของชานากลุ่มต่างๆ ปรากฏว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สินมีลักษณะ 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง ความสัมพันธ์เชิงหนี้สินแบบพึ่งพาอาศัยระหว่างกลุ่มเจ้าหนี้ในระบบกับกลุ่มลูกหนี้ครัวเรือนชานารวยที่ดำเนินการจัดการเงินกู้ที่ไม่ใช่เพื่อการผลิตพืชพาณิชย์ แต่เป็นกระบวนการจัดการเงินกู้นอกภาคเกษตรหรือในระบบตลาดสินค้าผลผลิตสินค้าการเกษตรเป็นหลัก โดยภายใต้ระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ครัวเรือนชานารวยอาศัยเงื่อนไขความเหนือกว่าในการเข้าถึงและควบคุมทรัพยากรการผลิตโดยเฉพาะที่ดินและทุนที่มีต้นทุนดอกเบี้ยต่ำ และเข้าสู่ระบบตลาดได้ดีกว่า สามารถจัดการเงินกู้จนประสบผลสำเร็จ ซึ่งภายใต้ระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ครัวเรือนชานารวยในฐานะลูกหนี้สามารถแบ่งสรรคผลกำไรในรูปแบบของดอกเบี้ยและเงินต้นคืนเจ้าหนี้ได้ ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์จึงรักษาความสัมพันธ์ไว้ต่อไป รูปแบบที่สอง ความสัมพันธ์เชิงหนี้สินแบบกึ่งพึ่งพากึ่งจำนน ระหว่างกลุ่มเจ้าหนี้ทั้งในและนอกระบบกับลูกหนี้ที่เป็นกลุ่มครัวเรือนชานาฐานะปานกลาง รูปแบบการจัดการเงินกู้มีทั้งรูปแบบการผลิตพืชเชิงพาณิชย์และการตลาด ผลของการจัดการมีทั้งประสบผลสำเร็จและล้มเหลวซึ่งเกิดจากลักษณะการเข้าถึงและครอบครองปัจจัยการผลิตและการตลาดของลูกหนี้ ทำให้ลูกหนี้มีความสามารถแบ่งปันผลประโยชน์ในรูปแบบของดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้ได้ แต่ยังคงต้องพึ่งพาเงินกู้จากเจ้าหนี้ต่อไป รูปแบบที่สาม ความสัมพันธ์เชิงหนี้สินแบบจำนนและบีบรัดตนเอง ระหว่างเจ้าหนี้ทั้งในและนอกระบบ กับชานาฐานะ ยากจนในฐานะลูกหนี้ ซึ่งจะปรากฏรูปแบบการจัดการเงินกู้หลักคือการผลิตพืชเชิงพาณิชย์อย่างไม่มีทางเลือก ทำให้ต้องประสบกับภาวะขาดทุนแบบสัมพัทธ์ เนื่องจากข้อจำกัดในการเข้าถึง และควบคุม การจัดการปัจจัยการผลิตและระบบตลาด ลักษณะหนี้สินเดิมที่ล้นพ้นตัว อยู่แล้วได้เพิ่มขึ้น และเข้าสู่ภาวะจำนนแทบทุกรูปแบบหรือเรียกว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงหนี้สินแบบจำนน แม้ชานาจะปรับตัวด้วยวิธีการที่หลากหลายแต่ก็ไม่สามารถให้ชานากลุ่มนี้หลุดพ้นจากวงจรความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ แต่ตรงกันข้ามชานากลุ่มกลับต้องบีบรัดตนเอง (self-exploitation) และต้องเพิ่มทุนมากขึ้นทุกรอบการผลิต ในขณะที่ผลตอบแทนกลับลดลงทำให้ครัว

เรือนชานาคำรงอยู่ในตำแหน่งการผลิตซ้ำแบบธรรมดา(the simple reproduction squeeze) ต่อไป ทำให้บางครั้งเรือนพยายามหาทางออกด้วยกันเป็นแรงงานรับจ้างนอก การเกษตร หรือบางครั้งเรือนที่อยู่ในภาวะหนี้สินล้นพ้นตัวประสบกับสภาพปัญหาหนี้ ค้างและการหนีหนี้

4. ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษานี้เป็นการเปิดประเด็นการศึกษาปัญหาหนี้สิน โดยการยก ระดับการวิเคราะห์ปัญหาในระดับสูงขึ้น เนื่องจากระบบความสัมพันธ์เชิงหนี้สินดำรง อยู่ในรูปแบบการผลิตภายใต้วิธีการผลิตแบบทุนนิยม ซึ่งทำให้การพิจารณาปัญหาได้ หลายมิติ โดยเฉพาะมิติของการจัดการทำให้ทราบว่าสาเหตุหลักของปัญหาหนี้สินไม่ ใช้อยู่ที่ระบบสินเชื่อ หรือปัญหาในครัวเรือนชานา แต่เป็นปัญหาของการจัดการเงินกู้ ภายใต้ระบบการผลิตและการตลาดเชิงพาณิชย์ (cash economy) ที่มีเงื่อนไขที่ทำให้ ชานาขาดทุนโดยสัมพัทธ์อยู่เสมอจึงทำให้ไม่สามารถหลุดพ้นออกจากวงจรความ สัมพันธ์เชิงหนี้สินอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้สินของชานานั้นจะต้อง แก่ที่เงื่อนไขที่เป็นสาเหตุหลักของปัญหาคือระบบการผลิตเชิงพาณิชย์ที่ชานายากจน ไม่สามารถเข้าถึงและควบคุมปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะที่ดิน เงินทุน และที่สำคัญคือ การตลาดได้ แนวทางในการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหานี้สินให้ชานาหลุดพ้นจากวงจร หนี้สินได้จะต้องแก้ไขปรับปรุงความสัมพันธ์ทางสังคมการผลิตภายใต้วิธีการผลิต แบบทุนนิยมโดยการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับองค์กรชานาในการเข้าถึง และควบคุม ปัจจัยการผลิต และการตลาด โดยสามารถกระทำได้สองระดับ คือ แก้ไขระดับบน คือ การกำหนดองค์กรทางสังคมที่เป็นของชานาในการต่อรองกับองค์กรทุนและรัฐเดิม เพื่อเพิ่มอำนาจและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร และการควบคุมปัจจัยการผลิต และ รูปแบบการหมุนเวียนและการตลาดให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมกับทุนและรัฐ โดยในทางรูปธรรมคือสนับสนุนให้สหภาพเกษตรกรเกิดผลในทางกฎหมาย และแนวปฏิบัติ ให้มีความเข้มแข็ง ในการควบคุมปัจจัยการผลิต และมีอำนาจต่อรองในด้านราคาผล ผลิตในระบบตลาดเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนที่เป็นธรรม ควบคุมราคาสินค้าบริโภค และต่อรองเพื่อเพิ่มสวัสดิการของรัฐให้ทั่วถึง แก้ไขในระดับล่างหรือระดับรากหญ้า คือปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตที่พึ่งปัจจัยทุน ปัจจัยการผลิต และระบบตลาดให้น้อย ลงเช่นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางในการระดมทุนโดยชุมชน ในรูปกอง ทุนชุมชนโดยสังคมจะต้องให้การสนับสนุนการดำเนินการทางสังคมขององค์กรของ ชานาอย่างจริงจัง

Thesis Title : Formation of “Debt Relation” of Cash Crop Peasants at Mae Ai District,
Chiang Mai Province

Author : Mr. Suthep Sanmongkhol

M.A. : Social Development

Examining Committee:

Lecturer Dr. Siddhinat Prabuddhanitisarn Chairman

Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai Member

Asst. Prof. Putchong Kuntolbutra Member

ABSTRACT

The thesis entitled “Formation of ‘Debt Relation’ of Cash Crop Peasants at Mae-Ai District, Chiang Mai Province” is designed to study the rural peasants’ debts, which are now steadily increasing to the effect that 84.34 percent of rural peasants across the country are indebted. In addition, this problem has periodically been raised as a social issue and submitted to the government in order to find out an effective means to its solution. Since the academicians emphasized a fragmented study of the debt problem, lacking analysis of its dynamism, they had failed to discover its rudimentary cause. Eventually, the problem solution ever made was carried out under traditional concepts and, instead, the debt has been steadily increasing. This study is attempted to understand the problem in terms of social relationship under the conceptual framework “**debt relation.**” It is a pattern of production relationship between farmers and capitalist groups, which has been formed up since the peasants resort to the mode of capitalist production. Its development has become more and more complicated up until now. The study is aimed at investigating the development of formation of the debt relation system, credit accessibility of individual peasants, and interaction after their entry into such relationship. Data analysis is made through the credit process of different manipulation under the system of capitalist production relation. The study is also made of the use of mechanism and conditions in credit management and benefit sharing among beneficiaries so as to understand the pattern of debt relation prevalent in the peasant society.

It is based on the sociological and anthropological concepts regarding changes in the peasant society in accordance with peripheral capitalist mode of production. It is focused on

investigating the process of peasants' formation of debt relation, and their access to, and control of, resources in order to analyze the process of peasants' credit management. The research is confined to one community of heavily indebted peasants--the village of Ban Dong, Mae-Ai District, Chiang Mai Province. The study households are divided into three groups: the rich, the middle-class, and the poor or landless peasants with the total of 76 households. The study is based on two research approaches: the quantitative and the qualitative. The former deals with analyzing the data on their economic status as well as debts incurred, while the latter with participant observation and in-depth interview of debtors and subcontract lenders as a creditor. The purpose is to see the interactions operated under the pattern of their access to, and management of, the aforesaid credit. Findings of the study are as follows:

1. Switching over from self-subsistence production to cash crop production made possible by capitalism extension since the community formation, the rich peasants, who have better access to production capitals such as land, labor, and state authority, are able to accumulate the capital and land and, in part, dominate market mechanism. But the peasants, who are deprived of such accessibility, have to inevitably depend on land and production capital of the rich peasant households. The typical pattern of social relation in production, much influential at the primary stage, is known as a patron-client relation, within which the rich and the poor peasants interacted on reciprocal basis: the former provided the needs to the latter who returned them with their labor. Later, another pattern emerged as a rent relation, thereby it is liable for the rich peasant to collect the surplus of commodity in terms of land rent from the middle-class and the poor peasants. At the same time, the rich peasants gradually accumulated the capital funds, which enabled them to access to market and to act as transportation agents who formed up personal relationship with the Chinese merchants in urban communities.
2. Later, once the cash crop production pattern grew up substantially, the rent relation system changed accordingly from commodity to cash. The poor peasants had to increase their production costs and, therefore, had to face with loss resulted from such capital-intensive commercial production. As a consequence, non-formal debt burden has been formed up between the poor peasant as a debtor and the rich peasant as a creditor. In addition, when the formal credit system was extended to rural communities in parallel with increasing consumption there, it resulted in the forming

up of demands, accessibility, and loan-resultant benefits on the part of individual peasantry in different degree. Thus, the debt form of individual households is different.

3. Once the peasants entered into the cyclic order of debts, they were individually affected by the rent relation system in different degree. That system is found in three patterns: **The first is a Interdependent debt relation** . It is characterized by relationship between a creditors group and a group of rich-peasantry debtors who manipulated credits or loans not for cash crop production but for off-farm activities or agricultural market system. Under the aforesaid relation, the rich peasants who are privileged with access to, and control of, production inputs, especially land and low-interest capital, are able to extract profits from such dealing and make themselves more affluent. Virtually through the aforementioned relation, the rich peasants, also as a debtor, are able to pay the dividend plus capital to the real creditor. The relationship between the former and the latter are maintained as long as both sides are benefited. **Secondly, it is a relation based on semi-dependence and semi-capitulation debt relation**, interacted between the creditors both inside and outside of credit system and the debtors who are also a middle-class peasantry. This type of credit system is catered to both cash crop production and marketing. Such financial dealing might meet with either success or failure, which truly depended on variance of the debtors' access to, and control, of production capital, and on marketing. So long as the debtor is able to pay a satisfactory dividend to the creditor, the former can depend on the latter for further loans. **Thirdly, it is a full-fledged capitulation debt relation** between the creditors both inside and outside of credit system and the poor peasants as a debtor. This type of loans is exclusively used for cash crop production. It could also lead to relative loss mainly due to some constraints, such as their access to, control of, and management of, production inputs and marketing. Yet, the already accumulated debts increased and forced the debtors to swing into the capitulated indebtedness. Though the peasants adjusted, to some extent, themselves to such situation in various aspects, they could not escape the vicious circle of such relation. On the contrary, the peasants are forced to face the state of "self-exploitation" and have to increase production inputs during the upcoming agricultural calendar, while their agricultural return decreased or remained

the same, at best. This will necessitate the farming households to attempt another way out by becoming a waging labor in off-farm employment, or those who have already shouldered a big burden of immense indebtedness might run away from their debts.

4. The conclusions resulted from this study have pointed up the debt issues through careful investigation and analysis of variance. As a matter of fact, the debt relation that remains in existence is ascribed to certain production patterns under the mode of capitalist production. In this regard, the problem can be investigated in several dimensions, especially the management which shows that the major cause of debt issues lies not in the credit system or farming households but in credit management under production system and cash economy. Such system is stringed with conditions leading the tenant debtor to suffer relative loss with no end. Therefore, the peasants could not liberate themselves from the vicious circle of debt relation. In order to tackle down such issue, it is advisable to uproot its major cause, a cash crop production system, in which the poor peasants are unable to avail themselves of access to, and control of, production inputs such as land, capital, and marketing in particular. So solution of the aforesaid problem has to be done with alteration of social relation in the mode of capitalist production; bargaining power should be allocated to the peasant organization in order for them to have access to, and control of, production inputs and marketing. It can be done at the two levels of operation: the top-level and the low-level. The former deals with establishing the peasants' social organization empowered with bargaining power to enable them to negotiate with capitalists and government agencies in order to ensure the producers with power and opportunity to access to resources, and to control production inputs. Additionally, rotation and marketing patterns should be seriously taken into consideration in order to create a fair competition with the capitalists as well as government agencies. In materializing it, some supports should be allocated to the Farmers Council so that they could have a legalized status and operational procedures for controlling production inputs and bargaining power in products pricing within market system. It is done in order to create a fair trade, to control consumer goods price, and to provide state services fairly to the needy. Lastly, the low-level or grassroots solution is meant to change the anachronistic production

mode by trying to minimize the producers' dependence of capital, production inputs, and market. For example, the self-sufficiency economy policy should be actively initiated and materialized, and the community funds-raising activities should be established and run by the peasant community as a single organization under supports of the society at large.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University